

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 3 maja 2007 r.*

W sprawie C-386/05

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 68 WE i 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 28 września 2005 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 października 2005 r., w postępowaniu:

Color Drack GmbH

przeciwko

Lexx International Vertriebs GmbH,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: K. Lenaerts (sprawozdawca), prezes izby, E. Juhász, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis i T. von Danwitz, sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 23 listopada 2006 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Lexx International Vertriebs GmbH przez H. Webena, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego przez A. Dittricha i M. Lumme, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez I. M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez W. Ferrantę, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez S. Nwaokolo, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez A. Henshaw'a, barrister,
- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez A.-M. Rouchaud-Joët oraz W. Bogensbergera, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 lutego 2007 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, str. 1).

Rozporządzenie nr 44/2001

- 2 Zgodnie z drugim motywem rozporządzenia nr 44/2001 „nieodzown[e] jest wydanie przepisów celem ujednoczenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych oraz uproszczenia formalności ze względu na szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń z państw członkowskich związanych niniejszym rozporządzeniem”.
- 3 Zgodnie z jedenastym motywem rozporządzenia nr 44/2001 „[p]rzepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub umowę stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania”.

4 Zasady jurysdykcji ustanowione rozporządzeniem nr 44/2001 znajdują się w rozdziale II, na który składają się art. 2–31.

5 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, wchodzący w skład rozdziału II sekcja 1, zatytułowany „Przepisy ogólne”, stanowi:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego”.

6 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, wchodzący w skład tej samej sekcji 1, stanowi:

„Osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami sekcji 2–7 niniejszego rozdziału”.

7 Zgodnie z postanowieniami art. 5 rozporządzenia nr 44/2001 znajdującego się w rozdziale II sekcji 2, zatytułowanej „Jurysdykcja szczególna”:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

- 1) a) jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia wynikające z umowy — przed sąd miejsca, gdzie zobowiązanie zostało wykonane albo miało być wykonane;
- b) w rozumieniu niniejszego przepisu — i o ile co innego nie zostało uzgodnione — miejscem wykonania zobowiązania jest:
- w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych — miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy te zgodnie z umową zostały dostarczone albo miały zostać dostarczone;
  - w przypadku świadczenia usług — miejsce w państwie członkowskim, w którym usługi zgodnie z umową były świadczone albo miały być świadczone;
- c) jeśli lit. b) nie ma zastosowania, wówczas stosuje się lit. a);

[...]”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

- 8 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został przedstawiony w ramach sporu zawisłego pomiędzy spółką z siedzibą w Schwarzach (Austria), Color Drack GmbH (zwaną dalej „Color Drack”) a spółką z siedzibą w Norymberdze (Niemcy), Lexx International Vertriebs GmbH (zwaną dalej „Lexx”)

w przedmiocie wykonania umowy sprzedaży rzeczy ruchomych, na podstawie której Lexx zobowiązał się dostarczyć rzeczy ruchome różnym sprzedawcom detalicznym Color Drack w Austrii, zwłaszcza w okręgu siedziby Color Drack, a ta z kolei zobowiązała się zapłacić cenę tych rzeczy.

- 9 Spór w postępowaniu przed sądem krajowym dotyczy w szczególności niewykonania spoczywającego na Lexx na podstawie umowy obowiązku odbioru niesprzedanych towarów i zwrócenia ich ceny Color Drack.

- 10 Z powodu tego niewykonania Color Drack wniosła w dniu 10 maja 2004 r. powództwo o zapłatę przeciwko Lexx przed Bezirksgericht St Johann im Pongau (Austria), w którego okręgu znajduje się jej siedziba. Sąd ten stwierdził swoją właściwość miejscową w oparciu o art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001.

- 11 Na podstawie apelacji wniesionej przez Lexx Landesgericht, Salzburg (Austria) uchylili to orzeczenie, uzasadniając to tym, że sąd pierwszej instancji nie był właściwy miejscowo. Sąd apelacyjny uznał, że miejsce, które zgodnie z art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 stanowi jedyny łącznik dla wszystkich roszczeń wynikających z umowy sprzedaży rzeczy ruchomych nie może być określone w przypadku wielości miejsc dostawy.

- 12 Oberster Gerichtshof, który rozpatruje skargę kasacyjną wniesioną przez Color Drack od orzeczenia Landesgericht Salzburg, uważa, że do rozstrzygnięcia kwestii właściwości miejscowej austriackiego sądu pierwszej instancji konieczne jest dokonanie wykładni art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001.

- 13 Oberster Gerichtshof podnosi, że przepis ten przewiduje jeden łącznik dla wszystkich roszczeń wynikających z umowy sprzedaży rzeczy ruchomych, którym jest miejsce dostawy, i w związku z tym, że ustanawia zasadę jurysdykcji szczególnej, powinien zasadniczo stanowić przedmiot wykładni wąskiej. W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof poddaje w wątpliwość właściwość sądu pierwszej instancji w oparciu o ten przepis, skoro, w niniejszym przypadku, rzeczy nie były dostarczane wyłącznie na terenie okręgu tego sądu, ale do różnych miejsc znajdujących się na terytorium państwa członkowskiego tego sądu.
- 14 Oberster Gerichtshof postanowił zatem zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 5 pkt 1 lit. b) rozporządzenia [...] (WE) nr 44/2001 [...] należy interpretować w ten sposób, że sprzedawca rzeczy ruchomych, mający siedzibę na terytorium państwa członkowskiego, który zgodnie z umową dostarczał rzeczy kupującemu, mającemu siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego, do różnych miejsc położonych na terytorium tego państwa członkowskiego, może zostać pozwany przez kupującego z tytułu roszczenia umownego dotyczącego wszystkich (częściowych) dostaw — w razie potrzeby zgodnie z wyborem kupującego — przed sąd jednego z miejsc (wykonania zobowiązania)?”

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 15 W swoim pytaniu sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 znajduje zastosowanie w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych, obejmującej wiele miejsc dostawy położonych w tym samym państwie członkowskim i czy w razie potrzeby, gdy powództwo dotyczy wszystkich dostaw, powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swego wyboru.

- 16 Na wstępie należy zaznaczyć, że poniższe rozważania ograniczają się wyłącznie do przypadku wielości miejsc dostawy położonych w jednym państwie członkowskim i nie rozstrzygają odpowiedzi na ewentualnie podniesioną w przyszłości kwestię wielości miejsc dostawy położonych w wielu państwach członkowskich.
- 17 W pierwszej kolejności trzeba stwierdzić, że brzmienie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 samo w sobie nie pozwala na udzielenie odpowiedzi na przedstawione pytanie, ponieważ brzmienie to nie odnosi się wyraźnie do przypadku, o który tu chodzi.
- 18 A zatem wykładni art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 należy dokonywać w świetle genezy, celów i systematyki tego rozporządzenia (zob. podobnie wyroki z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie C-103/05 Reisch Montage, Zb.Orz. str. I-6827, pkt 29 i z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie C-283/05 ASML, Zb.Orz. str. I-12041, pkt 22).
- 19 W tym względzie z drugiego i jedenastego motywu rozporządzenia nr 44/2001 wynika, że ma ono na celu ujednoczenie przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych za pomocą w wysokim stopniu przewidywalnych zasad jurysdykcji.
- 20 W tych ramach rozporządzenie ma na celu wzmocnienie ochrony prawnej osób zamieszkujących na terenie Wspólnoty, z uwagi na to, że zarazem zezwała powodowi na łatwe zidentyfikowanie sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalnie przewidzieć sąd, przed jakim może być pozwany (zob. ww. wyrok w sprawie Reisch Montage, pkt 24 i 25).

- 21 Punkt wyjścia dla zasad jurysdykcji, zawartych w rozporządzeniu nr 44/2001, stanowi zasada jurysdykcji miejsca zamieszkania pozwanego, zgodnie z art. 2 tego rozporządzenia, uzupełniona przez zasady jurysdykcji szczególnej (zob. ww. wyrok w sprawie Reisch Montage, pkt 22).
- 22 I tak zasada jurysdykcji miejsca zamieszkania pozwanego jest uzupełniona w art. 5 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 zasadą jurysdykcji szczególnej w sprawach, których przedmiotem jest umowa lub roszczenie wynikające z umowy. Zasada ta, która odpowiada celowi bliskości, jest uzasadniona istnieniem ścisłego związku pomiędzy umową a sądem, przed którym zawisło postępowanie w sprawie.
- 23 Na podstawie tej zasady pozwany może być pozwany przed sąd miejsca, gdzie zobowiązanie, które stanowi podstawę powództwa zostało wykonane albo miało być wykonane, ponieważ domniemywa się, że sąd pozostaje w ścisłym związku z tą umową.
- 24 Aby wzmocnić główny cel, którym jest ujednoczenie przepisów o jurysdykcji sądowej przy jednoczesnym zapewnieniu przewidywalności, rozporządzenie nr 44/2001 definiuje kryterium służące określeniu jurysdykcji na wypadek sprzedaży rzeczy ruchomych w sposób autonomiczny.
- 25 W istocie, zgodnie z jego art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze, miejscem wykonania zobowiązania, które stanowi podstawę powództwa jest miejsce w państwie członkowskim, w którym rzeczy zostały zgodnie z umową dostarczone albo miały zostać dostarczone.
- 26 Przeciwnie do tego co podnosi Lexx w ramach rozporządzenia nr 44/2001 zasada jurysdykcji szczególnej w sprawach, których przedmiotem jest umowa lub roszczenie wynikające z umowy, uznaje miejsce dostawy za autonomiczne kryterium służące określeniu jurysdykcji, które ma zastosowanie do wszystkich powództw, których podstawę stanowi jedna i ta sama umowa sprzedaży rzeczy ruchomych, a nie tylko do tych, których podstawę stanowi samo zobowiązanie do dokonania dostawy.

- 27 W świetle tych właśnie rozważań trzeba określić, czy art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 ma zastosowanie w przypadku wielości miejsc dostawy położonych w tym samym państwie członkowskim oraz, w razie potrzeby, czy jeśli powództwo dotyczy wszystkich dostaw to powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swego wyboru.
- 28 Po pierwsze należy zauważyć, że art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 stosuje się zarówno w przypadku jednego jak i wielu miejsc dostaw.
- 29 W istocie poprzez określenie jednego tylko sądu właściwego jak i kryterium służącego określeniu jurysdykcji, prawodawca wspólnotowy nie zamierzał wykluczyć, w sposób ogólny przypadku, w którym właściwych może być wiele sądów, ani przypadku, w którym to kryterium może wskazywać na różne miejsca.
- 30 Jeżeli chodzi o art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 określający zarówno jurysdykcję międzynarodową, jak i właściwość miejscową, to przepis ten ma na celu ujednoczenie przepisów o jurysdykcji, a tym samym bezpośrednie określenie właściwego sądu bez odsyłania do przepisów wewnętrznych państw członkowskich.
- 31 W tym względzie należy uznać, że odpowiedź twierdząca na pytanie, czy badany przepis ma zastosowanie w przypadku wielości miejsc dostawy położonych w tym samym państwie członkowskim, nie podważa celów realizowanych przez przepisy o międzynarodowej jurysdykcji sądów państw członkowskich, znajdujące się w rozporządzeniu nr 44/2001.
- 32 Z jednej strony zastosowanie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim jest zgodne z celem przewidywalności realizowanym przez to rozporządzenie.

- 33 W istocie, w tym przypadku, strony umowy mogą łatwo i racjonalnie przewidzieć, w jakim państwie członkowskim ich spór może być sądownie rozpoznany.
- 34 Z drugiej strony zastosowanie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim jest również zgodne z celem bliskości, który uzasadnia przepisy o jurysdykcji szczególnej w sprawach, których przedmiotem jest umowa lub roszczenie wynikające z umowy.
- 35 W przypadku wielości miejsc dostawy położonych w tym samym państwie członkowskim cel bliskości jest osiągnięty, ponieważ — na podstawie badanego przepisu — w każdym razie to sądy tego właśnie państwa członkowskiego będą właściwe w zakresie rozpoznania sporu.
- 36 W rezultacie, art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 ma zastosowanie w przypadku wielości miejsc dostawy położonych w tym samym państwie członkowskim.
- 37 Jednakże z zastosowania art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001, w okolicznościach takich jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, nie można wnioskować, że przepis ten przyznaje koniecznie jurysdykcję przemienną każdemu sądowi, w którego okręgu rzeczy zostały dostarczone lub miały zostać dostarczone.
- 38 Następnie jeżeli chodzi o pytanie, czy w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim i gdy powództwo dotyczy wszystkich dostaw, to na podstawie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swego wyboru, trzeba w istocie podkreślić, że do rozpoznania wszystkich powództw, których podstawę stanowi umowa powinien być właściwy jeden sąd.

39 W tym względzie należy wziąć pod uwagę genezę badanego przepisu. Zamia-rem prawodawcy wspólnotowego towarzyszącym przyjęciu tego przepisu było, w odniesieniu do umów sprzedaży rzeczy ruchomych, wyraźne zerwanie z wcześniejszym rozwiązaniem, zgodnie z którym miejsce wykonania zobowiązania było określane, w odniesieniu do każdego spornego zobowiązania, na podstawie międzynarodowego prawa prywatnego sądu, do którego wnoszono powództwo. Poprzez autonomiczne określenia jako „miejsce wykonania zobowiązania” miejsca, w którym świadczenie charakterystyczne dla umowy powinno zostać wykonane prawodawca wspólnotowy zamierzał skupić jurysdykcję sądową w miejscu wykonania zobowiązania dla sporów dotyczących wszelkich zobowiązań umownych i określić jeden sąd właściwy dla wszystkich powództw opartych na jednej umowie.

40 W tym zakresie trzeba wziąć pod uwagę okoliczność, iż jurysdykcja szczególna, o której mowa w art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001, jest zasadniczo uzasadniona istnieniem szczególnie ścisłego związku pomiędzy umową a sądem rozpoznającym sprawę, mającego na celu użyteczną organizację procesu. Z tego wynika, że w przypadku wielości miejsc dostawy przez miejsce wykonania zobowiązania dla potrzeb zastosowania badanego przepisu należy zasadniczo rozumieć miejsce, które wykazuje najściślejszy związek pomiędzy umową a właściwym sądem. W takim przypadku najściślejszy związek wykazuje co do zasady miejsce głównej dostawy, która powinna być określona w oparciu o kryteria ekonomiczne.

41 W związku z tym do sądu krajowego, do którego wniesiono powództwo, należy określenie swojej właściwości w świetle przedłożonych mu dowodów.

42 W braku możliwości określenia miejsca głównej dostawy, każde miejsce dostawy ma wystarczająco bliski związek z okolicznościami faktycznymi sporu, a tym samym istotne powiązanie w kontekście jurysdykcji sądowej. W takim przypadku powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swojego wyboru na podstawie art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001.

- 43 Taki wybór przyznany powodowi umożliwia zarazem łatwe zidentyfikowanie przez powoda sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalne przewidzenie sądu, przed jaki może zostać pozwany.
- 44 Takiego wniosku nie może podważyć brak możliwości przewidzenia przez pozwanego, przed jaki dokładnie sąd w tym państwie członkowskim może on zostać pozwany, gdyż jest wystarczająco chroniony w związku z tym, że w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim może być pozwany, na podstawie badanego przepisu, jedynie przed sądami tego państwa członkowskiego, w których okręgach została wykonana dostawa.
- 45 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć w ten sposób, że art. 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że przepis ten znajduje zastosowanie w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim. W takim przypadku sądem właściwym do rozpoznania wszelkich powództw, których podstawę stanowi umowa sprzedaży rzeczy ruchomych jest sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce głównej dostawy, które należy określić w oparciu o kryteria ekonomiczne. W braku możliwości określenia miejsca głównej dostawy powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swego wyboru.

W przedmiocie kosztów

- 46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 5 pkt 1 lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że przepis ten znajduje zastosowanie w przypadku wielości miejsc dostawy w tym samym państwie członkowskim. W takim przypadku sądem właściwym do rozpoznania wszelkich powództw, których podstawę stanowi umowa sprzedaży rzeczy ruchomych jest sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce głównej dostawy, którą należy określić w oparciu o kryteria ekonomiczne. W braku możliwości określenia miejsca głównej dostawy powód może pozwać pozwanego przed sąd miejsca dostawy swego wyboru.

Podpisy